

Čís. 4295.

Prohlášení svědka, že používá (nepoužívá) výhody § 152 tr. ř., není nezměnitelné, a může býti v tom i onom směru za řízení odvoláno. Je-li z jeho údajů, byť i postupně měněných, zřejmá jeho konečná vůle vypovídati před soudem jako svědek, jest toto jeho rozhodnutí pro soud směrodatné.

I když svědek prohlásil soudu, že nechce svědčiti (§ 152 tr. ř.), platí další jeho vyjádření, třebaže učiněné na dotaz a na upozornění obhájce, že ono prohlášení odvolává a svědčiti chce; vadný postup soudu, nepřipustil-li přes to výslech onoho svědka, nelze však uplatňovati jako zmatek čís. 5 § 344 tr. ř. ve prospěch obžalovaného, nesloužilo-li ono svědectví obhajobě (předposl. odst. § 344 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 6. října 1931, Zm I 746/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 8. června 1931, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem úkladné vraždy podle §§ 134, 135, čís. 1 tr. zák., zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II a) tr. zák. a přestupkem podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák.

D ů v o d y:

Svědčyně Marie J-ová, sestra obžalovaného, ač v přípravném vyšetřování nepoužila výhody § 152 tr. ř., prohlásila při hlavním přelíčení, že svědčiti nebude. Upozorněna obhájcem, že předmětem jejího výslechu má býti jen to, co vypovídala u vyšetřujícího soudce, odvolala své vzdání se svědectví. Obhájce pak učinil návrh, by svědkyně byla soudem znovu poučena, ana prý asi poučení neporozuměla. Soud však návrhu tomu nevyhověl s odůvodněním, že svědkyně byla předsedou řádně poučena o významu § 152 tr. ř., že to pochopila a prohlásila, že používá dobrodiní zákona a že svědčiti nechce; toto její prohlášení, jež učinila před předsedou bez zásahu obhájce, jest prý pro soud rozhodné. Výslech této svědkyně pak již nebyl proveden. Zmateční stížnost, napadajíc rozsudek jen ve směru odsouzení obžalovaného pro zločin podle §§ 134, 135 čís. 1 tr. zák., uplatňuje pro onen postup soudu zmatečnost podle § 344 čís. 5 tr. ř., an by byl prý výslech svědkyně Marie J-ové doplnil řízení a byly by prý tak zjištěny veškeré okolnosti, jež předcházely vražednému činu. Nelze popřít, že postup soudu neodpovídal povaze a významu § 152 tr. ř. Prohlášení svědka, že používá (nepoužívá) výhody § 152 tr. ř., není nezměnitelné a může býti v tom i onom směru za řízení odvoláno (srov. rozh. sb. n. s. č. 3133). Je-li z jeho údajů, byť i postupně měněných, zřejmá jeho konečná vůle vypovídati před soudem jako svědek, jest toto jeho rozhodnutí pro soud směrodatné; vždyť základní zásadou trestního řízení jest zjištění materiální pravdy a nemůže býti brá-

něno svědku, by o události nevyprávěl, byť i dříve z toho neb onoho důvodu použil výhody § 152 tr. ř. I když proto svědkyně Marie J-ová prohlásila soudu, že nechce svědčiti, další její sdělení, učiněné sice na dotaz a na upozornění obhajoby, přes to však rovněž před soudem, že toto své prvotní prohlášení odvolává a že tudíž chce svědčiti, mělo být soudem vzato do ohledu, a předseda soudu měl přikročiti k jejímu výslechu. Leč tento zřejmě vadný postup porotního soudu nečiní rozsudek proto ještě zmatečným. Marie J-ová nebyla svědkyní trestné události; v přípravném vyšetřování vypovídala jen o poměru, jaký byl podle jejího poznání mezi obžalovaným (jejím bratrem) a jeho manželkou. Totéž mělo být patrně též předmětem jejího výslechu před soudem porotním, ana byla jako svědkyně vedena samotnou obžalobou, neboť obhajoba nenavrhlá její výslech o dalších určitých skutečnostech. Zmateční stížnost nepokouší se ani tvrditi, že výpověď svědkyně Marie J-ové mohla co pozměniti na otázce pachatelství zločinu a trestné viny obžalovaného. Přiznává, že skutek stěžovatelův nebyl úměrný jednání zavražděné proti obžalovanému, považuje však za důležité, že ono svědectví bylo by blíže osvětlilo vzájemný poměr obou manželů a tím vysvětlilo i čin sám. To však podstata řízení nevyžadovala. Obžalovaný doznal vražedný skutek, doznal i vražedný úmysl. Podle jeho vlastního zodpovídání se nešlo o čin spáchaný v pathologickém afektu, nýbrž o skutek zrale uvážený. Pamatuje si podrobně události předcházející i následující trestnému jednání, též podrobnosti sama činu. Vraždil podle vlastního vylíčení události proto, že nechtěl, by jeho žena po rozchodu s ním patřila jinému. Netvrdil vůbec, že vraždu spáchal ve stavu mráкотném nebo při smyslovém pomatení. Ony skutečnosti vzájemného poměru obou manželů, o nichž se zmínila ve svém svědectví před vyšetřujícím soudcem Marie J-ová, a jež patrně má na mysli zmateční stížnost, mluvíc o nutnosti zjištění veškerých okolností, jež předcházely násilnému činu, mohly sice přispěti k vysvětlení pohnutek činu pachatele a jeho zaujatosti (nepřátelství) k zavražděné, nedotýkají se však podstatných skutečností, rozhodných pro otázku viny a trestu, o níž jen na základě výsledků hlavního přelíčení bylo rozhodovati. Považoval-li proto soud prvotní prohlášení této svědkyně o vzdání se svědectví za závazné a nepřikročil-li k jejímu výslechu, ač dodatečně chtěla svědčiti, pokud se týče odepřel-li proti návrhu obhajoby znovu ji poučiti o významu § 152 tr. ř. a dotázati se jí po jejím konečném rozhodnutí, chce či nechce-li vzdáti se výhody § 152 tr. ř., nemůže tato vadnost postupu soudu ve směru výkladu § 152 tr. ř. býti uplatňována podle předposl. odstavce § 344 tr. ř. na prospěch obžalovaného; ono svědectví nesloužilo obhajobě obžalovaného v otázce jeho viny na trestném skutku, a je nepochybně zřejmo, že formální vada nemohla na rozhodnutí působiti způsobem obžalovanému nepříznivým. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 4296.

Jde o neodvratnou překážku ve smyslu třetího odstavce § 427 tr. ř., byla-li obsílka k hlavnímu přelíčení doručena obžalovanému tak, že mu